

AE/EL
15/3.35.

F o r t r o l i g .

P. M.

om

Spesielle privilegier for Den Internasjonale Bank.

Den tekniske subkomité, som var nedsatt av den annen monetaere underkomisjon på den økonomiske verdenskonferanse i London, diskuterte 19. juli 1933 spørsmålet om samarbeide mellom seddelbankene og saerlig ønskeligheten av å opnå anerkjennelse, av så mange regjeringer som mulig, av de spesielle privilegier, som allerede er tilstått Den Internasjonale Bank av visse regjeringer i en overenskomst undertegnet i Haag 20. januar 1930.

Ordlyden av de privilegier det er tale om gjelder bankens Charters § 10:

"Banken, dens eiendom, dens aktiver så vel som alle innskudd og andre verdier som er betrodd den, er i freds- og i krigstider undtatt fra alle sådanne forholdsregler som ekspropriasjon, rekvisisjon, beslagleggelse, konfiskasjon, forbud eller innskrenkninger i ut- eller innførsel av gull eller valuta og fra alle andre lignende inngrep."

Norges Bank anbefalte 21. oktober 1933 overfor sin regjering at disse privilegier blev ydet Den Internasjonale Bank, dels fordi artikkel 20 i Den Internasjonale Banks statutter på betryggende måte legger det i vedkommende seddelbanks hånd til enhver tid å sørge for at Den Internasjonale Banks forretninger, på vedkommende land eller i vedkommende lands valuta, ikke kommer i strid med seddelbankens disposisjoner og pengepolitikk. Dessuten ansåes det ønskelig at flest mulig land tiltrådte overenskomsten. Det mentes å ville ha sin store betydning også for Norge, att gull eller andre tilgodehavender kunde an-

bringes enten som depositum eller som innskudd eller på annen måte hos Den Internasjonale Bank, i tillit til at dennes aktiva, så vel som alle innskudd og andre verdier, som er betrodd den, er undtatt fra alle slags inngrep så vel i freds- som i krigstider. Denne immunitet gjelder så vidt skjønnes også alle verdier som en seddelbank har i Frankrike, Storbritannia o.s.v., hvis vedkommende seddelbank tilkjennegir at slike verdier ønskes deponert hos Den Internasjonale Bank.

Gjennom den norske statsadministrasjon har overveielser funnet sted. Nogen endelig beslutning er ikke fattet, men visse undersøkelser har vært igangsatt.

For det første gjaldt det å få klarlagt at det bare var likeoverfor tvangsforanstaltninger av offentligrettslig natur fra en regjerings side, men ikke overfor tvangsfullbyrdelse fra private fordringshavere, at Haageravtalen av 20. januar 1930, artikkel 10, er ment å skulle tilsikre Den Internasjonale Bank immunitet. Denne fortolknings riktighet er senere fastslått så vel direkte fra Den Internasjonale Bank som gjennom Folkeforbundets sekretariat.

Det annet punkt, og det som hittil i Norge har vært hovedanstøtsstenen, er Haageravtalens regler om voldgiftsdomstol i tilfelle av tvistigheter. Det har her vært hevdet at sammensetningen av denne voldgiftsdomstol er ekstraordinaer og i et tilfelle som dette lite tilfredsstillende, fordi vedkommende land bare vilde få opnevne et medlem av seks. På forespørsel ad offentlig vei har Folkeforbundets generalsekretær gjennom den finansielle og økonomiske seksjons direktør 27. juli 1934 svart at ingen av de regjeringer som hadde svart på sirkulaerbrevet etter Londonkonferansen hadde antydnet at de var ute av stand til å godkjenne voldgiftsproseduren. Men for övrig blev det jo hver enkelt regjerings sak å avgjøre hvilke spesielle privilegier den finner det mulig å yde Den Internasjonale Bank.

Der er senere, nemlig ved sirkulaerskrivelse av 29. november 1934 fra Folkeforbundet rapportert, at bl.a. en ny österriksk lov av 12. juli

1934 gir Den Internasjonale Bank immunitet. Det har sin interesse å se at dennes artikkel 2 forutsetter en annen sammensetning av voldgiftsdomstolen enn Haageroverenskomstens voldgiftsdomstol. Nevnte artikkel 2 går ut på at den østerrikske forbundsregjering er bemyndiget til å henskyte hvilken som helst tvistighet mellom den og Den Internasjonale Bank med hensyn til fortolkning eller anvendelse av artikkel 1 (artikkel 1 omhandler immuniteten) til en voldgiftsdomstol, av hvilken hver av partene skal opnevne et medlem. I tilfelle av at disse to medlemmer av voldgiftsdomstolen måtte være ute av stand til å komme overens om valget av en formann, skal den østerrikske forbundsregjering anerkjenne som formann hvem som helst som opnevnes i dette øiemed av presidenten for The Permanent Court of International Justice i Haag.

Det synes som om den østerrikske bestemmelse måtte være en heldig løsning om man ikke finner å kunne akseptere den sammensetning av voldgiftsdomstolen som Haageroverenskomsten forutsetter.

Saken befinner sig i øieblikket hos Norges Bank som vil ta spørsmålet op igjen likeoverfor myndighetene så snart den måtte gi foranledning til det.

Direkte fra Den Internasjonale Bank har Norges Bank pr. 25. februar 1935 fått opgitt at regjeringene i følgende 23 land endelig og definitivt har ydet Den Internasjonale Bank de omhandlede privilegier:

Belgia,	Polen,
Storbritannia & Nord Irland,	Portugal,
Kanada,	Rumenia,
Australia,	Tsjekkoslovakiet,
New Zealand,	Jugoslavia,
Syd-Afrika,	Schweiz,
India,	Nederland,
Frankrike,	Østerrike,
Tyskland,	Fristaden Danzig,
Hellas,	Luxemburg,
Italia,	Bulgaria.
Japan,	

Dessuten har regjeringene i følgende 7 land erklært i prinsippet å ha besluttet sig til å yde omhandlede privilegier og at de nødvendige lovmessige forføininger overveies:

Equador,
Egypten,
Ungarn,
Den irske fristat,

Litauen,
Tyrkiet,
Finnland.

Det er et punkt til som gjør at behandlingen av denne sak ennu ikke er tilendebragt/^{i Norge}, og det er spørsmålet om immuniteten skulde ydes for en begrenset tid, f.eks. for 1 à 2 à 3 år. Underhånden er der korrespondert med Den Internasjonale Bank og denne har sterkt frarådet nogen slik begrensnings og pekt på, at selv om Norge gir Den Internasjonale Bank immunitet, så vil den vetorett som er tillagt seddelbankens guvernør i statuttenes artikkel 20 vaere tilstrekkelig til på hvilket som helst tidspunkt og fra hvilken som helst tid av å nekte Den Internasjonale Bank å utføre transaksjoner innen vedkommende land eller i vedkommende lands valuta. Det skulde således ikke vaere nødvendig å innføre nogen tidsbegrensning, fordi seddelbankchefen i et land fra hvilken som helst tid av vil kunne utnytte sin vetorett og berøve den formelle immunitet som måtte vaere ydet Den Internasjonale Bank praktisk betydning, for så vidt som Den Internasjonale Bank i tilfelle hverken vilde råde over verdier i vedkommende land eller i vedkommende lands valuta. Satt på spissen kan det altså uttrykkes slik, at riktignok bör det formelt innrømmes Den Internasjonale Bank immunitet i alle land, men at det for övrig må vaere hvert enkelt lands sak å avgjøre størrelsen av de verdier som denne immunitet til enhver tid skal omfatte.
